

Kap 44 : Maria Bernadotte (1889-1974).

Prins Oscars dotter Maria Sophia Henrietta Bernadotte, grevinna av Wisborg, föddes den 28 februari 1889 och dog i Stockholm den 19 juni 1974. Hon förblev ogift. Maria förekommer som biperson i ett antal referenser om huvudsakligen hennes karriär som sjuksköterska och missionsarbetare (Jaya 1913: ss. 95-101; Swahn 1930: ss. 165-268; Jansson 1948; Jövinger 1949; Bengtsson & Cedergren red. 1953; Dahlberg 1953; Skott 1996: s. 340; Lundström 2015: ss. 153-156).

Hon gick först på Brummerska flickskolan som hade startats av en av Beskowska skolans lärare. Denna var en åttaårig elementarskola med humanistisk inriktning som inte ledde fram till studentexamen. Maria utexaminerades i tid till konfirmationen. Därefter är det en lucka fram till myndighetsdagen då hon började som sköterskelev på Sachska barnsjukhuset och därefter utbildade sig till Sophiasyster. Hon blev klar den 3 december 1913, just i tid för att hinna invigas av drottning Sofia. Ceremonin ägde rum på slottet. Sofia var för för svag för att stå upp men vilade i en soffa:

Den ena efter den andra av de äldre systrarna gingo fram till henne och fingo ur hennes hand emottaga silverkorset och drottningens porträtt. För de nya systrarna, som skulle emottaga broschen, uppläste drottningen ett bibelspråk för var och en. »Så var det Maria Bernadottes tur att komma fram, änkedrottningens sondotter. Då glömde hon fullständigt bort att läsa språket, utan slöt henne rörd i sin famn under det att hon viskade: 'Gud välsigne dig, så roligt att se dig här ibland systrarna!«¹

1916-1924 var hon avdelningssköterska på Serafimerlasarettet. 1925 tog hennes (obetalda) engagemang i organisationen Kvinnliga Missionsarbetare (KMA) över. Hon arbetade dels inom centrala KMA, dels med KMA:s ålderdomshems för samer, Fjällgård, i Undersåker i västra Jämtland. Till ålderdomshemmet hörde en sjukstuga. Engagemanget föll sig naturligt eftersom hon ända sedan barnben följt sina föräldrars Lapska missionsvandringar.

Från 1924 satt hon i KMA:s styrelse och efterträdde 1946-1959 modern som ordförande. Fjällgård drevs av Fjällgårdskommittén där Maria 1925-1962 var sekreterare. Hon var även aktiv i faderns Lapska missionens vänner. I Fjällgårdsarbetet ingick missionsvandringar, besök på samiska mässor & att vara semestervikarie. Hon satt även från 1945 (?) i styrelsen för Stockholmsavdelningen (?) av Förbundet soldaternas vänner och tog över ledningen av dess syförening för ekonomiskt stöd efter modern. Som ordförande i KMA inspekterade Maria KMA:s utländska verksamhet. 1959 var hon i Tunisien. Under vistelsen där fyllde hon 60 år vilket i hennes egenskap av svenske kungens brorsdotter firades mycket grundligt.

Som sjuksköterska deltog hon 1918 i finska inbördeskriget i ambulanssjukvården, 1939/40 i finska vinterkriget på krigssjukhuset i Torneå, 1941/43 i fortsättningskriget på lasarettågen Torneå-Oslo och våren 1945 i Röda Korsets hemtransport från Tyskland av de skandinaviska krigsfångarna.

Allteftersom föräldrarna åldrades fick Maria fler plikter i hemmet. Efter moderns död 1946 blev hon "värdinna" vilket innebar att sköta hemmet och organisera faderns representation. Hon beskrivs som liten till växten, energisk, lite bister men lätt att komma överens med. Hon hade inte för vana att dra växlar på sin bakgrund men naturligtvis gav den henne auktoritet och bidrog till hennes framskjutna ställning i KMA.

¹ Jansson 1948: s. 313, källa: Sofia Fleetwood.